

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Iurie Bejenaru, Maria Ghervas

Elena Covalenco și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Serviciul Vamal, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actelor administrative, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2015, prin care s-a respins apelul declarat de Serviciul Vamal și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 23 martie 2015, prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a ț ă :

La 18 decembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea cererii de chemare în judecată societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a indicat că la 06 noiembrie 2013 inspectorul superior al secției de reverificare și audit post-vămuire a Serviciului Vamal, Dumitrașcu Pavel, în urma controlului efectuat, a întocmit proces-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15.

În urma controlului s-a constatat că societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a importat trei mijloace de transport cu destinație de aport la majorarea capitalului social al întreprinderii și care la momentul declarării au beneficiat de tratament tarifar favorabil.

Serviciul Vamal a stabilit că înstrăinarea mijloacelor de transport contravine legislației vamale și a calculat obligațiunile vamale în mărime de 58 882,84 lei, inclusiv Taxa pe Valoare Adăugată în valoare de 191 047,45 lei, taxa vamală în mărime de 19 771,19 lei și penalitatea în mărime de 58 882,84 lei.

La 07 noiembrie 2013 Serviciul Vamal a expediat procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale pentru cunoștință, pe care l-a recepționat la 11 noiembrie 2013.

La 18 noiembrie 2013 a depus contestație în privința procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale solicitând anularea acestuia ca fiind ilegal.

La 22 noiembrie 2013 Serviciul Vamal a întocmit decizia de regularizare nr. 54, prin care a dispus încasarea sumei de 271 226,28 lei, împotriva căreia la fel a depus contestație.

La 11 decembrie 2013 Serviciul Vamal i-a comunicat că contestațiile au fost respinse.

Prin vânzarea mijloacelor de transport importate în 2007 și 2008 nu s-a micșorat capitalul statutar al întreprinderii și nu a fost prejudiciat bugetul de stat, fiind achitată în acest sens Taxa pe Valoare Adăugată aferentă înstrăinării mijloacelor.

A fost în drept să înstrăineze mijloacele de transport, iar organul vamal prin acțiunile de reverificare a declarațiilor vamale îi aduce atingere dreptului de proprietate, deoarece prin decizia contestată s-a impus repetat achitarea Taxei pe Valoare Adăugată.

Cere societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15 din 06 noiembrie 2013 și deciziei de regularizare nr. 54 din 22 noiembrie 2013 emise de Serviciul Vamal (f.d. 4-7).

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 23 martie 2015 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Unic-Service”.

S-a anulat procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15 din 06 noiembrie 2013 și decizia de regularizare nr. 54 din 22 noiembrie 2013 cu privire la încasarea de la societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a drepturilor de import/export în sumă de 271 226,28 lei, inclusiv penalitatea în mărime de 60 407,64 lei, ca fiind ilegale (f.d. 109, 113-116).

La 02 aprilie 2015 Serviciul Vamal a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 23 martie 2015, iar la 24 iunie 2015 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 118, 127-129).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 04 noiembrie 2015 a respins apelul declarat de Serviciul Vamal și a menținut hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău (f.d. 145-152).

La 26 ianuarie 2016 Serviciul Vamal a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2015, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs Serviciul Vamal a indicat că instanța de apel eronat a constatat că supravegherea vamală a mijloacelor de transportat a încetat peste 3 ani de la introducerea în țară, deoarece art. 35 Codul vamal în redacția Legii nr. 103 din 16 mai 2008 prevedea că supravegherea vamală se încheie când condițiile prevăzute pentru acordarea unor drepturi de import reduse sau zero încetează a mai fi aplicate sau când mărfurile sunt exportate sau distruse.

Conform art. 28 Codul vamal, în redacția de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 267 din 23 decembrie 2011, mărfurile și mijloacele de transport puse condiționat în circulație, pentru care au fost stabilite facilități vamale pot fi utilizate numai în scopul pentru care au fost stabilite facilitățile. Utilizarea acestor mărfuri în alte scopuri poate fi permisă numai de organul vamal, cu condiția plății drepturilor de import sau drepturilor de export și a îndeplinirii altor cerințe prevăzute de Codul vamal.

A mai invocat jurisprudența Curții Supreme de Justiție pe litigii similare, în care s-a acordat câștig de cauză organului vamal.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 14 martie 2016 avocatul Canțer Serghei în interesele societății cu răspundere limitată „Unic-Service” a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat și tardiv.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 30 martie 2016 a considerat recursul admisibil

fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de Serviciul Vamal în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de avocatul Canțer Serghei în interesele societății cu răspundere limitată „Unic-Service”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare în ordine de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 18 noiembrie 2015 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 04 noiembrie 2015 (f.d. 153).

Având în vedere că la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către Serviciul Vamal, recursul declarat la 26 ianuarie 2016 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că la 17 august 2007 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a prezentat organului vamal declarația primară nr. 3019 I 13543, prin care a importat din Germania autovehicul pentru tracțiune, uzat de model Daimler Chrysler, anul fabricării 2000 la prețul de 23 000 Euro și declarația primară nr. 3019 I 13547, prin care a importat din Germania semiremorcă uzată de model „Kogel SNC024” la prețul de 10 200 Euro. (f.d. 11, 13).

La 16 mai 2008 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a prezentat organului vamal declarația primară nr. 3019 I 9710, prin care a importat din Germania autobetonieră uzată de model „Scania P94CB-6x4”, anul fabricării 1999 la prețul de 24 000 Euro (f.d. 12).

Asociații societății cu răspundere limitată „Unic-Service” au încheiat acord cu privire la modificările și completările înscrise în Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor și operate în statutul întreprinderii, prin care au convenit că punctul 4.1 din statut să aibă următorul cuprins: capitalul social al societății constituie 1 915 906 lei, dintre care 979 478 lei - mijloace fixe: autotractor Daimlerchrysler, numărul șasiului WDB9540321K594063, culoare albă, anul producerii 2001, autotractor Daimlerchrysler, numărul șasiului WDB9540331K516167, culoare argintiu, anul producerii 2000, semiremorcă Kogel SNCO 24, numărul șasiului WKOSNCO24X0727665, culoare galbenă, anul producerii 1999 (f.d. 26).

Prin decizia Camerei Înregistrării de Stat din 15 august 2007 s-au înregistrat modificările în Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor (f.d. 27).

La 10 ianuarie 2011 Lupașcu Vasile a încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” contract de vânzare-cumpărare, prin care ultima a vândut primului camionul de model „Mercedes 1840 LS” și semiremorca refrigerent de model Kogel SVKA 27 la prețul de 409 500 lei, în aceeași zi fiind semnat procesul-verbal de primire-predare a acestor bunuri (f.d. 30, 31).

La 10 ianuarie 2011 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a emis cumpărătorului Lupașcu Vasile factura fiscală în sumă de 409 500 lei (f.d. 29).

La adunarea asociaților societății cu răspundere limitată „Unic-Service” din 12 septembrie 2011 s-a decis vinderea autocamionului de model „Scania P94CB6X4”, număr de înmatriculare C VG 648, numărul caroseriei VLUP6X40009035263 la prețul de 18 000 Euro (f.d. 35).

La 12 septembrie 2011 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a vândut societății comerciale „Megastoc-Prim” autocamionul de model „Scania P94CB6X4”, număr de înmatriculare C VG 648, numărul caroseriei VLUP6X40009035263 la prețul de 18 000 Euro, în aceeași zi fiind semnat actul de primire-predare (f.d. 33-34, 36).

La 16 septembrie 2011 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a emis societății comerciale „Megastoc-Prim” factură fiscală în sumă de 162 063 lei (f.d. 32).

La adunarea asociaților societății cu răspundere limitată „Unic-Service” din 01 noiembrie 2011 s-a decis vinderea autocamionului MAN 19403, număr de înmatriculare C KB 867 și semiremorcii de model Koegel SNCO 24, număr de înmatriculare C AT 580 (f.d. 42).

La 01 noiembrie 2011 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a vândut întreprinderii mixte „Magt-Vest” societate cu răspundere limitată autocamion MAN 19403, număr de înmatriculare C KB 867 și semiremorca de model Koegel SNCO 24, număr de înmatriculare C AT 580 la prețul de 243 693 lei, inclusiv TVA 40 615 lei, în aceeași zi semnând actul de primire-predare (f.d. 44, 43).

La 02 noiembrie 2011 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a emis întreprinderii mixte „Magt-Vest” societate cu răspundere limitată factură fiscală în sumă de 243 693 lei (f.d. 40).

La 06 noiembrie 2013 Serviciul Vamal a întocmit procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15, prin care au fost supuse reverificării declarațiile vamale nr. 3019I13543 din 17 august 2007, nr. 3019I13547 din 17 august 2007 și nr. 3019I9710 din 16 mai 2008 (f.d. 9-10).

La 18 noiembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a depus contestație în privința procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15 din 06 noiembrie 2013 (f.d. 14-15).

La 22 noiembrie 2013 Serviciul Vamal a emis decizia de regularizare nr. 54, prin care a calculat societății cu răspundere limitată „Unic-Service” drepturi de import/export în sumă de 271 226,28 lei, inclusiv 210 818,64 lei și penalitatea în mărime de 60 407,64 lei (f.d. 17-19).

La 02 decembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a depus contestație împotriva deciziei de regularizare (f.d. 21-22).

La 18 decembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 15 din 06 noiembrie 2013 și deciziei de regularizare nr. 54 din 22 noiembrie 2013.

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele de judecată au încălcat normele de drept material.

Conform art. 198 Codul vamal, controlul vamal poate fi efectuat în orice moment, indiferent de faptul dacă mărfurile și mijloacele de transport controlate au fost puse în liberă circulație, în cazul în care există temeiuri de a se considera că au fost încălcate prevederile legislației Republicii Moldova sau ale acordurilor internaționale la care aceasta este parte.

Conform art. 127¹³ alin. (1) Codul vamal, decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției obligației vamale și a măsurilor de politică economică și care este executoriu din momentul aducerii acesteia la cunoștință plătitorului vamal.

Serviciul Vamal a invocat că mărfurile au fost importate în vederea majorării capitalului social al societății cu răspundere limitată „Unic-Service”, aceasta beneficiind de tratament tarifar favorabil, care era în vigoare la data importului, iar ultima nu a contestat aceste declarații.

În conformitate cu art. 123 alin. (6) Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Conform art. 28 lit. q) Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997, în redacția republicării în ediție specială în Monitorul Oficial din 01 ianuarie 2007, în vigoare la data importului, sînt scutite de taxa vamală: activele materiale a căror valoare depășește 3000 lei pentru o unitate și al căror termen de exploatare depășește un an, destinate includerii în capitalul statutar (social), în modul și în termenele prevăzute de legislație. Modul de aplicare a facilității fiscale respective se stabilește prin regulamentul aprobat de Guvern.

Conform art. 103 alin. (1) pct. 23 Codul fiscal, în redacția Legii nr. 268 din 28 iulie 2006, în vigoare din 01 ianuarie 2007, în vigoare la data importului, T.V.A. nu se aplică la importul mărfurilor, serviciilor și pentru livrările de mărfuri, servicii efectuate de către subiecții impozabili, ce constituie rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova: activele materiale a căror valoare depășește 3000 lei pentru o unitate și al căror termen de exploatare depășește un an, destinate includerii în capitalul statutar (social) în modul și în termenele prevăzute de legislație. Modul de aplicare a facilității fiscale respective se stabilește prin regulamentul aprobat de Guvern.

Serviciul Vamal a invocat că societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” a înstrăinat mărfurile care au fost importate sub tratament tarifar favorabil și ultima nu a prezentat obiecții în acest sens.

Conform art. 35 Codul vamal, în redacția republicării în ediție specială în Monitorul Oficial la 01 ianuarie 2007, în cazul cînd mărfurile sînt puse în liberă circulație la drepturi de import reduse sau zero pe motivul destinației lor finale, acestea rămîn sub supraveghere vamală. Supravegherea vamală se încheie cînd condițiile prevăzute pentru acordarea unor drepturi de import reduse sau zero încetează a mai fi aplicate sau în cazul cînd mărfurile sînt exportate sau distruse. Utilizarea mărfurilor în alte scopuri decît cele prevăzute pentru aplicarea drepturilor de import reduse sau zero este permisă cu condiția achitării drepturilor de import.

Articolul 35 din Codul vamal a fost modificat prin Legea nr. 103-XVI din 16 mai 2008, în vigoare din 04 iulie 2008, după textul “Utilizarea mărfurilor” cu sintagma “pe parcursul a cel puțin 3 ani”.

Conform art. 28 Codul vamal, în redacția republicării în ediție specială în Monitorul Oficial la 01 ianuarie 2007 și în vigoare la data înstrăinării mărfurilor,

mărfurile și mijloacele de transport puse condiționat în circulație, pentru care au fost stabilite facilități vamale pot fi utilizate numai în scopul pentru care au fost stabilite facilitățile. Utilizarea acestor mărfuri și mijloace de transport în alte scopuri poate fi permisă numai de organul vamal, cu condiția plății drepturilor de import sau drepturilor de export și a îndeplinirii altor cerințe prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative. De aceste mărfuri și mijloace de transport se poate dispune cu permisiunea organului vamal, în condițiile prezentului articol.

Articolul 28 din Codul vamal a fost exclus prin Legea nr. 267 din 23 decembrie 2011, în vigoare din 13 ianuarie 2012.

Așadar, prevederile art. 28 Codul vamal erau în vigoare la momentul înstrăinării mărfurilor.

Din sensul art. 28 Codul vamal, în vigoare la data înstrăinării rezultă că obligația de achitare a drepturilor de import pentru utilizarea mărfurilor și mijloace de transport în alte scopuri decât cele stabilite nu este condiționată de utilizarea acestora o anumită perioadă de timp.

Curtea de Apel Chișinău eronat a constatat că articolul 28 Codul vamal este abrogat și nu produce efecte juridice.

Conform art. 46 alin. (1) Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv

Conform art. 6 alin. (1) și (2) Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Articolul 28 din Codul vamal a fost abrogat la 13 ianuarie 2012, iar tranzacțiile de vânzare-cumpărare au fost încheiate în anul 2011 sub imperiul acestui articol.

Prima instanță și instanța de apel în hotărârile contestate nu au motivat dacă ulterioarele modificări ale Codului vamal sunt aplicabile și în privința situațiilor juridice stinse anterior.

În afară de aceasta, în conformitate cu art. 373 alin. (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În cererea de apel Serviciul Vamal a invocat că articolul 28 Codul vamal a fost exclus prin Legea nr. 267 din 23 decembrie 2011, în vigoare din 13 ianuarie 2012, era în vigoare la momentul efectuării tranzacțiilor și s-a referit la mai multe decizii ale Curții Supreme de Justiție.

Contrar prevederilor art. 373 alin. (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acestor argumente.

În conformitate cu art. 390 alin. (2) Codul de procedură civilă, în cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.

Din sensul normei de drept citate se deduse că în cazul respingerii apelului instanța de apel urmează să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca neîntemeiate. Instanța de apel nu se va referi

la simpla constatare a faptului netemeinicieii apelului, deoarece în acest caz decizia apare ca nemotivată.

Or, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

Neoferind răspuns clar la un argument important din cererea de apel, instanța de judecată au încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de art. 6 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Serviciul Vamal, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Serviciul Vamal.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Unic-Service” împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actelor administrative cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan